

İSKONTONUN GERÇEK YÜZÜ

Resmi reçetelerden katılım payını eksik alan ya da hiç almayan ve bu şekilde hem dolaylı olarak reçete yönlendirmesi hem de haksız rekabet yapan eczanelerle mücadele edebilmek için kurum yetkililerinden yardım isterseniz alacağınız yanıt bellidir: Türkiye'de serbest pazar ekonomisi var, bu eczaneler de kazancından feragat ediyor ve sürümden kazanıyor. Kâr oranının artırılması için siyasilere destek isterseniz yine alacağınız yanıt bellidir: Kardeşim eczacıların kazançları bu şekilde bile o kadar fazla ki resmi reçetelerden katılım payı almaya bile gerek duymuyorlar. Zaten kendilerine fazla gelen kâr oranlarını neden arttıralım ki.

İşin çok daha trajik-komik tarafı yöneticilerimizde de; kâr oranları arttırılacak olursa iskонтoların daha da artacağı ve hiç önlenemeyeceği endişesi egemen olmuş durumda. Hatta bu endişe nedeniyle kâr oranlarının arttırılması mücadelesinde tarafsız kalabiliyor ya da karşı çıkabiliyorlar.

Bu savın gerçek olma olasılığını irdeleyecek olursak:

Geçen zaman içerisinde kurumların ödeme süreleri uzamış ve depoların verdikleri tavizlerin azalmış olmasına karşın bu yöntemi kullanan eczanelerin sayısı artmış ve artmaya devam etmektedir.

İlacın çıkışı belgeli olduğu için girişi de belgeli olmak zorundadır. Aksi halde alınmayan fatura nedeniyle kaçırılması düşünülen gelir vergisinin iki katı kadar KDV tahakkuk eder. Hem de bir yıl sonra ödenecek olan gelir vergisi yerine bir ay sonra ödemesi gereken KDV. Yani eczaneler vergilerini eksiksiz olarak ödeyen kurumlardır ve bu verginin oranı yasayla ve alım faturasıyla belirlenmiştir.

İlacın eczaneye girişi ile kurumdaki parasının tahsilatı arasında geçen süre ortalama (belki de asgari) 50-60 gün olduğu için resmi reçete yapan eczaneler vadeli olarak ilaç almaktadırlar. Ve bu şekilde kazançları ortalama %20+10 iskonto ve %10 mal fazlası ile sınırlıdır.

%20+10 iskonto ve %10 mal fazlası ilacın fiyatından düşüldüğü zaman 100 liralık bir ilaç karşılığında kasadan 72 lira çıkmasına karşılık kasaya sadece kurumdan alınacak olan 76 lira +7.6 lira (mal fazlası) (yaklaşık 84 lira) para girmektedir. Yani 100 liralık ilacın bu şekilde satışından (84-72=) 12 lira kâr edilmektedir. Oysa % 12 kâr oranıyla çalışmakta olan bu eczane maliye açısından %28 kâr oranıyla çalışıyor olarak görülmektedir.

Kurumlara yapılan %5 iskonto ve yaklaşık %3 masraf bu orandan düşülürse bu eczane %20 kâr ediyor olarak kabul edilir ve bu oran üzerinden vergilendirilir. Ve bu kazanç en alt vergi dilimi olan %25 oranında vergilendirilirse bu eczanenin net kazancı cirosunun %7'si kadar olacaktır.

Oysa bu eczane katılım payı alıyor olsaydı yaptığı cironun üçte biriyle de aynı aynı net kazancı elde edebilecekti. Ayrıca ciro arttıkça vergi dilimi de % 25'lerden %40'lara çıkacağı için eczanenin net kazancı da hızla azalacaktır.

Demek ki bu şekildeki ciro artışıyla eczanenin kazancı artmıyor, eczane sürümden kazanmıyor aksine zarar ediyor.

Hangi eczacı daha az uğraşla ve sorunsuz olarak aynı parayı kazanmak olası iken kendini böyle risklere atar. Hangi eczacı sonucunda daha fazla kazanç olmayan bir iş için meslek örgütüyle ters düşmeyi, yakalanıp afişe olmayı göze alır.

Bunun bir tek açıklaması var: İskonto yapıyor gibi görünerek alınmayan katılım payından çok daha fazlasını kazanmak. Bazı arkadaşlarımız çalışanlara ait resmi reçetelerden %20 yerine %10 katılım payı almayı vaat ederler. Sırf bu nedenle eczaneye gelecek olanları inandırabilmek için ilk zamanlar katılım payı eksik alınır. Bu mutlu haber eksik ödeme yapan memurun arkadaşları arasında çok çabuk yayılır ve bu kurumlarda çalışanlar aynı ilacı daha az parayla alabilmek için bu eczaneye yönelirler. İşte bundan sonrası çok kolay gelir. Daha az katılım payı alan eczane imajını kazandıktan sonra bu eczanede aslında ne oranda katılım payı alındığına hiç kimse dikkat etmez. Ve daha az para ödemek için bu eczaneye yönelen memur aslında farkında olmadan %10 yerine %20 ya da daha fazlasını ödemektedir.

Bu eczanelerde uygulanan bir başka yöntem ise eksik ya da ucuz ilaç vermektir. Verilmeyen ilacın küpürü biryerlerden temin edilip reçeteye yapıştırılır (Bu konuda da bir sektör oluşmuş durumda). Eğer küpür temin edilemezse ilacın küpürü kesilir, elde kalan küpürsüz kutu ise tamir edilerek başka bir hastaya satılır.

Bu eczanelerde kullanılan en yaygın yöntem hastaya hayali reçeteler yazdırmaktır. Eskiden memur bu hayali reçeteleri kendisi yazdırırdı. Artık memurun uğraşmasına da gerek kalmadı; eczaneye sevk kağıdı bırakması yeterli olmaktadır. Eczacı bu sevk kağıdına birileri aracılığı ile reçete yazdırmakta ve bu şekilde almadığı katılım payının 5-10 katını bu reçete sayesinde kazanmaktadır. Hatta bu yöntem katılım payı borcunun ödenmesinin dışında da oldukça yoğun olarak kullanılmakta ve reçetenin net tutarı eczane ile aracı kişi arasında paylaşılmaktadır.

Riskinin fazla olması ve reçete kontrol birimlerindeki insanların ortaklığını veya bilgisizliğini gerektiren bu nedenle ender olarak kullanılan bir yöntem ise reçeteye yapıştırılan küpürlerin fiyatlarını şişirmektir. Eczacı insafına ve ihtiyaca göre ilacın fiyatına birkaç yüz bin lira ekleyebilir, ilacın fiyatının birkaç katını yazabilir ya da fiyatın sonuna bir sıfır ekleyebilir. Bunlar en sık kullanılan yöntemler. Belki kullanılan başka yöntemler de vardır. Yöntem ne olursa olsun bu eczanelerin amacı iskonto yapıyor gibi görünüp reçete yönlendirmesi yapmak ve karşısındaki insanların hırslarını ve açlıkgözlüklerini kendisi için kazanca dönüştürmektir. Bu arada ya (ender olarak) hasta ya da (genellikle) devlet bu eczaneler tarafından soyulmaktadır. Olayın bu şekilde yürüdüğünü bilmeyen ve bu nedenle yönetimlerin bu eczanelerle mücadelesine destek vermeyen kurum yetkilileri de farkında olmadan devletin ya da vatandaşın soyulmasına seyirci kalmış olmaktadır.

Diğer taraftan; iskонтoları arttırılabileceği endişesiyle kâr oranlarının arttırılmasını istemeyen ya da tarafsız kalan yöneticilerimiz ise bu eczaneler yüzünden dürüst çalışan eczaneleri daha az kâr oranına mahkum ederek cezalandırmış olmaktadır.

Ecz. İbrahim Şumnu

PIYASAYA YENİ ÇIKAN İLAÇLARA AİT KISA BİLGİLENDİRME

1) LİPİTOR TABLET PFIZER

Formülü: Film kaplı tabletler 10mg Atorvastatin içerir.
End: Kolesterol ve Trigliserid düşürücü olarak kull.

2) ZYPREXA TABLET LİLLY

Formülü: Her bir tablet 5mg veya 10mg Olanzapin içerir.
End: Şizofreni tedavisinde kullanılır.

3) SERDEP KAPSÜL. FAKO

Formülü: Beher kapsülde 50mg Sertralin ithiva eder.
End: Depresyon tedavisinde endikedir.

4) ASİDAL TABLET ECZACIBAŞI

Formülü: Her çiğneme tabletinde kurutulmuş alüminyum hidroksit 200mg. Magnezyum hidroksit 200mg, Simetikon 25mg içerir.
End: Asit ve Gaz giderici olarak kull.

5) SEDAFLOA ŞURUP MECOM.

Formülü: Bir ölçek (5ml) şurup 700mg Passiflora sıvı ekstresi içerir.
End: Antispazmotik ve Sedatif olarak kull.

6) SALSİL-2 JEL EMBİL

Formülü: %2 Salisilik asit, mikrosünger sistemli.
End: Akne tedavisinde kullanılır.

7) NEO SEDEKS ŞURUP İ.E ULAGAY

Formülü: Beher ölçek (5ml) 6.67mg Efedrin HCl, 50mg, Guaifenesin, 100mg Potasyum iyodür içerir.

8) FORZA TABLET ALİ RAİF

Formülü: 250mg Parasetamol, 100mg Oksolamin sitrat, 2mg Klorfeniramin maleat, 12.5mg Fenilnoganolamin HCl içerir.
End: Soğuk algınlığı ve gribin semptomatik tedavisinde kull.

9) HYZAAR TABLET MERCK

Formülü: Film tablet 50mg losartan ve 12.5 mg. Hidroklorotiazid içerir.
End: Antihipertansif olarak kull.

10) DEGASTROL KAPSÜL: DEVA

Formülü: Mikropellet kapsüller 30mg Lansoprazol içerir.
End: Ülser tedavisinde kull.

11) VAZKOR TABLET DEVA

Formülü: Tabletler 5mg veya 10mg Amlodipin içerir.
End: Esansiyel hipertansiyon, Angina pectoris ve konjestif kalp yetmezliği tedavesinde endikedir.

12) GASTİFAM TABLET MÜNİR ŞAHİN

Formülü: Bir film tablet Young Famotidin içerir.
End: Ülser tedavisinde kullanılır.

13) LEVOTUS ŞURUP PFIZER

Formülü: Her ml şurup etken olarak 6mg Levodropropizin içerir.
End: Antitusif öksürük şurubu olarak kullanılır.

14) GİRASİD 400 TB. ABFAR

Formülü: Film tablet 400mg Ofloksasin içerir.
End: Geniş spektrumlu Fluorokinolan Antibakteriyel.

15) PONSTAN ŞURUP ECZACIBAŞI

Formülü: Her 5ml'de 50mg Mefenamik asit içerir.
End: Ağrı kesici, Ateş düşürücü olarak kull.

Ecz. ERDEM KIZILTEPE